

Llindar

Emili BOIX-FUSTER

Societat Catalana de Sociolingüística

Novament em complau presentar el número 29 del nostre anuari, enguany dedicat en la seva part monogràfica a la llengua catalana i la mundialització. Els lectors hi trobaran tres articles (una collita encara escadussera, que molt probablement assenyalava dèficits en la nostra recerca col·lectiva) sobre el tema monogràfic del volum, set articles en la part miscel·lània, cinc ressenyes i una nova entrevista. En aquest cas es tracta d'un breu entreviu a Albert Bastardas-Boada amb motiu de la seva jubilació a la Universitat de Barcelona. Serveixi aquesta conversa com a merescut i insuficient homenatge a la seva trajectòria exemplar tant intel·lectualment com humanament.

Com és habitual, la memòria de les activitats de la Societat Catalana de Sociolingüística, en aquest cas de l'any 2018, tanca aquest volum que teniu entre les mans o llegiu en pantalla.

I quatre mots sobre el tema monogràfic d'aquest número, que serveixin com un teloner fa abans del concert d'una estrella musical. Els avenços de la mundialització, multiplicats exponencialment per la digitalització planetària, són tan omnipresents que creen un veritable vertigen, si ens aturem a pensar uns pocs moments en els seus efectes en la vida quotidiana, tant privada com col·lectiva. El llibre de contes en català que li hem regalat a la neta ha estat imprès a Taiwan. Una filla se n'ha anat d'Erasmus al Tícinò suís, mentre una altra se'n va de vacances a Tailàndia. El Mobile World Congress aplega desenes de milers de congressistes a Barcelona que tenen l'anglès com a llengua franca indiscutida, l'etiquetatge dels productes de la meua cuina és plurilingüe, però el portuguès hi és més present que el català, que no té el rang de llengua europea reconeguda, perquè l'Estat espanyol no vol; les empreses capdavanteres del cava (Codorniu i Freixenet) passen a ésser controlades per accionistes estrangers; centenars d'estudiants xinesos (amb matrícules com si fossin europeus) arriben a les nostres universitats i no saben ni un borrall de català; CaixaBank usa sols eslògans en anglès («Now» i «Commerce») per a les seves campanyes publicitàries i, en la mateixa línia, els neologismes anglesos inunden els nostres mitjans de comunicació de massa (fa poques setmanes ningú no sabia què era el VAR i des del Mundial de futbol del 2018 hem hagut d'aprendre què és un àrbitre assistent de vídeo, segons les sigles també en anglès). *E così via...*

Amb tants fenòmens de mundialització imbricats amb la diversitat o l'homogeneïtzació lingüístiques és fàcil que a vegades els arbres no ens deixin veure el bosc.

Recordem dos macrotemes, per exemple. En primer lloc el balanç demogràfic. L'envelliment de l'Europa occidental és compensat per la immigració (dolorosa, mortal fins i tot) dels països més pobres del sud (vegeu, per exemple, el monogràfic sobre «Bouleversement démographique en Europe», a *Le Monde Diplomatique*, núm. 771, del juny del 2018). Al costat d'aquesta immigració des de la misèria, trobem la creixent mobilitat intraeuropea que fa més probable la formació de parelles i famílies mixtes. En aquesta primavera passada (2018), per exemple, les darreres dades de l'Ajuntament de Barcelona informaven que quasi un de cada quatre barcelonins havia nascut fora d'Espanya. Quina llengua adoptaran aquests nouvinguts? Amb quins ulls es miraran la llengua catalana? Com una nosa o com un element necessari per a integrar-se? En segon lloc les llengües franques. Aquestes no es redueixen a l'anglès, omnipresent i gairebé inevitable i potser insidiós i tot, perquè arriba a més racons cada dia més en la nostra vida quotidiana tot creant una fractura social més. Caldrà resseguir altres llengües franques com el suahili o el malaisi, caldrà incentivar el plurilingüisme i no pas el monocultiu exclusiu i empobridor de l'anglès.

Certament fan veritable basarda els efectes del doble imperi de la tècnica sense ànima i del mercat sense llei, ara a escala global. També fa basarda que, com a reacció davant aquesta mundialització, alguns, temorosos de ser anorreats i assimilats, es repleguin, agressivament i tot, en les identitats pròpies, en la pretesa autenticitat de la terra. Però no tot són reticències. La mundialització facilita l'intercanvi d'informacions i experiències arreu del planeta. Tots podem aprendre mútuament de les experiències de revernacularització, posem per cas.

I res més. Confiem que aquest volum, des de la seva humilitat, ajudi a pensar *glocalment*: comprendre els fets globalment i actuar localment. Les llengües mitjanes com el català ho necessiten.